

BLOGI

Kävisikö kokonaisarvio elpymisrahastosta?

Kansainvälinen talous, Rahapolitiikka | 29.05.2020 | Olli Rehn

KIRJOITTAJA

Olli Rehn
Johtokunnan
puheenjohtaja

Euroopan komissio julkaisi keskiviikkona [ehdotuksensa](#) elpymisrahastoksi, joka auttaisi käynnistämään talouden moottoreita koronaviruksen ravistelemassa Euroopassa.

Suomalaisessa keskustelussa näyttävät korostuvan riskeihin ja vastuisiin liittyvät seikat – tärkeitä kysymyksiä. Vähemmälle huomiolle on jäänyt se, mitä rahastolla tavoitellaan. Eikö päätöksenteon pohjaksi tarvittaisi puolinaisarvion sijaan kokonaisarvio?

Tarkoitan sitä, että arvioidaan paitsi Suomen mahdolliset vastuut, myös ne merkittävät myönteiset vaikutukset, joita elvytysrahastolla olisi Euroopan ja Suomen talouden elpymisen ja siten työllisyyden kannalta.

Tämä onkin alkanut muistuttaa keskustelua 10 vuotta sitten, eurokriisin aikana. Paljon oli parran pärinää tulevista takauksista ja tappioista. Vähemmän huolta taantumien vaikutuksista suomalaisten työpaikkoihin. Finanssikriisin myötähan Suomessa hävisi lähes 100 000 työpaikkaa.

Tiedossani ei ole, että Suomen tasavallalle olisi koitunut taloudellisia tappioita tai Suomen valtiontalous olisi kärsinyt euroalueen vakauttamiseksi tehdyistä päätöksistä. Toisaalta tiedossamme on tämä: Euroopan vakausmekanismin perustamisella ja Euroopan keskuspankin elvyttävällä rahapolitiikalla edesautettiin sitä, että eurokriisi selätettiin ja talous käännettiin kasvuun – ja Euroopassa on luotu 12 miljoonaa uutta työpaikkaa kevästä 2013 lähtien. Että sellainen kokonaisarvio.

Nyt on kuitenkin uusi kriisi päällä, jonka myötä talous ja työllisyys kärsivät jälleen rajusti. Kansalliset toimet ovat tähän asti keskittyneet pitkälti koronarajoitusten vuoksi ahdinkoon joutuneiden kotitalouksien ja yritysten tukemiseen. Euroopan keskuspankin toiminta on ylläpitänyt rahoitusvakautta ja turvannut rahoitusoloja.

Keskiviikkona esitelty elpymisrahasto antaisi Euroopalle vankemman tukijalan kamppailussa koronapandemian aiheuttamaa taantumaa vastaan. Rahastolla on tarkoitus avittaa sitä, että myös pahiten koronaviruksesta kärsineet alueet pääsevät takaisin kasvun tielle.

Yksi avainkysymyksistä on ehdollisuus. Komission esityksessä 560 miljardia euroa kanavoidaan elpymis- ja kestävyysrahastoon, jonka varoja käytettäisiin jäsenmaiden lainoittamiseen ja tukemiseen. Niitä suunnattaisiin työllisyyttä ja kasvua sekä ilmasto- ja energiataivoitteita tukeviin toimiin. Varojen myöntämisen edellytyksenä on, että komissio ja muut jäsenmaat hyväksyvät kansallisen elvytysuunnitelman.

Rahasto rahoitettaisiin nostamalla väliaikaisesti Euroopan komission omien varojen kattoa kahteen prosenttiin bruttokansantulosta. Näin luotua liikkumavaraa käyttäen voitaisiin hyödyntää EU:n korkeaa luottoluokitusta 750 miljardin euron lainaamiseksi rahoitusmarkkinoilta. Samankaltaisella toimintamallilla budjetin liikkumavaraa ja EU:n luottokelpoisuutta hyödyntäen luotiin 10 vuotta sitten Euroopan rahoitusmekanismi eurokriisin taltuttamiseksi.

Lainojen takaisinmaksu alkaisi seitsemän vuoden päästä ja kestäisi 30 vuotta. Se suoritettaisiin EU:n budjetista vuosien 2028–2058 välillä. Tämä aikataulu johtaisi siihen, että komission ottaman velan takaisinmaksu jäsenmaiden toimesta ei lähivuosina rasittaisi lainkaan jäsenmaiden budjetteja, joihin syntyy suuria alijäämiä kansallisten elvytystoimien vuoksi.

Takaisinmaksua varten komissio selvittää uusien rahoituslähteiden mahdollisuuksia. Näitä voisivat olla päästöoikeuksiin ja päästötulleihin perustuvat maksut ja isoihin teknoyhtiöihin kohdistuva digivero.

Koronapandemian vääjäämätön seuraus on velkaantumisen voimakas kasvu. Se on ongelmallista, mutta paremmin hallittavissa, mikäli talouskasvu on nopeampaa kuin velkaantuminen: talouskasvun tuomilla lisätuloilla pystyttäisiin rahoittamaan kasvaneet velanhoitokustannukset ja nostamaan hyvinvointia. Tämä ajatus on elpymisrahaston ytimessä. Sillä on tarkoitus auttaa Euroopan talouden nousua historiallisen syvästä kuopasta ja lyhentää taantumun kestoa. Mutta elvytyspanosta ei pidä hukata juokseviin menoihin, vaan investoida tehokkaasti talouskasvun edellytyksiä ja pitkän aikavälin hyvinvointia parantaviin kohteisiin.

Suomi on riippuvainen koko Euroopan talouden elpymisestä ja kasvusta. Vaikka kriisiin on reagoitu Suomessa jämakästi, alkaa pitävä suhdannekäänne vasta, kun koronavirus on saatu hallintaan ja talous kääntyy kasvuun muuallakin Euroopassa ja maailmassa. Suomen vientivetoinen talous ei voi kunnolla elpyä, jos suuri osa kotimarkkinoitamme Euroopassa vajoaa syvään ja pitkään lamaan.

Komission esitys elpymisrahastoksi pyrkii tuomaan finanssipolitiikan koronakriisistä

selviytymisen eturintamaan, jakamaan rahapolitiikan kantamaa taakkaa. Tämä on kovin tervetullut pyrkimys.

Esityksen eri elementit varmasti jalostuvat edelleen jatkotyön aikana jäsenvaltioiden käsittelyssä. Hallituksen kantojen perusteella Suomi on aktiivisesti ja rakentavasti mukana esitystä työstämässä – hyvä niin.

Asiasanat

EU, finanssipolitiikka, korona, koronakriisi, rahapolitiikka, talous